



יואל זרון - שיאון  
yoel@sion-israel.com



# פעילות שיאון בשנת 2008

חברת שיאון עוברת אותה טלטלה שהרפתנים עוברים בייצור החלב. הגדלנו את העדר ואיתו את מספר ההזרעות הראשונות, המזריעים עבדו יותר קשה וכבר בתחילת 2009 מסתמנת ירידה משמעותית בהיקף ההזרעות. החברה, שהיא קואופרטיב של הרפתנים, נערכת גם למגמה זו. פעילות שיאון בשנה שחלפה עם הכוונים לשנה החדשה

של הרפתות מול המכסה, ללא חריגות. ואמנם, המשק מגיב במהירות, ונצפתה ירידה גדולה של הזרעות ראשונות בחודשיים הראשונים של שנת 2009 שהתבטאה בכ-2,000 הזרעות ראשונות.

## מעבדה

מספר הפרים שנמצאים באתר המרכזי בשיאון דרום, עומד על כ-200. אוכלוסייה זו מתחלקת לשתי אוכלוסיות:  
1. פרים קופצים שזרמתם נאספת: פרי הלוח, פרים צעירים וצעירים מבטיחים - פרים המיועדים למילוי בנק של 40,000 קשיות.  
2. פרים בהמתנה למבחן, שאינם קופצים.  
המעבדה עובדת לפי תכנית סדורה של ארבעה ימי הקפצה שבועיים,

## הזרעות

ההזרעות הראשונות מסמלות את גודל העדר - בשנת 2008 עלה היקף ההזרעות הראשונות על 138,000. כמעט בכל חודשי שנת 2008 היו יותר הזרעות ראשונות, לעומת חודשים מקבילים בשנת 2007. הזרעות אלו מבטאות את מדיניות הרפתנים, אשר גוזרים את החלטותיהם ממדיניות מועצת החלב והמחלבות.  
למרות הסימנים הראשונים לעודפים באבקות החלב ולירידה במחיר העולמי של האבקות, עדיין, לקראת סוף השנה, הייתה עלייה במספר ההזרעות הראשונות.

**בפילוח עליית 5,000 ההזרעות הראשונות 2008-2, נמצא ש-4,700 הזרעות היו בפרות ואילו 300 הזרעות בלבד, בעגלות. העלייה הקטנה של הזרעות בעגלות, היא תוצאה של הזרעת עדר קטן יותר בשנת 2006**

בפילוח עליית 5,000 ההזרעות הראשונות ב-2008, נמצא ש-4,700 הזרעות היו בפרות ואילו 300 הזרעות בלבד, בעגלות. העלייה הקטנה של הזרעות בעגלות, היא תוצאה של הזרעת עדר קטן יותר בשנת 2006. לצד הגדלת העדר בכ-5,000 פרות, הייתה גם עלייה של כ-3% בכמות החלב לנחלבת. עלייה זו, לצד העלייה בכמות הפרות המוזרעות, מהוות "משקל עודף", מול שינוי המדיניות והתשלום המופחת שיטולם לרפתנים החורגים מהמכסה.

מכאן, שהתכנון שלנו לשנת 2009 מבטא ירידה של כ-5% בהזרעות ראשונות, לעומת העדר של 2008. כלומר, הצפי המתוכנן הוא של כ-131,000 פרות להזרעה ראשונה (אף פחות מ-2007). תקוותנו היא שהעלייה בחלב והירידה בפרות, יביאו בסופו של התהליך, להתייצבות



בנות שיאון בתערוכה

# טי.א.ר.א.מ

מכוני חליבה וניוד חקלאי רמי תירם

## בשביל השקט הנפשי שלך... הולכים רק עם המקצוענים!

**שירותים מקצועיים:**

- תכנון, הנדסה וניהול פרויקטים.
- ליווי בבניית רפת/דיר משלב הרעיון ועד לחליבה ראשונה.
- הקמה ושדרוג מכוני חליבה לבקר ולצאן.
- ייעוץ, הדרכות ותמיכה טכנית.
- אבאליזות - ניתוח תפקוד וביצועי מערכות במכונים.
- שירות לתקלות דחופות 24 שעות.
- הקמת פרויקט מושלם של רפת/דיר כולל מערכות ועזרי משק - פתרון "מפתח" ללקוח.
- מכירה ושיווק של כל ציוד החליבה והאביזרים לרפת ולדיר.

עגלות חליבה ניידות לבקר ולצאן

מכלי חלב מקוררים  
100 ל' - 30,000 ל'

מערכות שטיפה/מכבסות מתקדמות למכלי חלב ומכוני חליבה

משאבות וואקום קומפלט חדשות ומשוכזות

**מושב עמקה 48, טל: 04-9969577, פקס: 04-9965375**  
**דוא"ל: moshe@trm.co.il, אתר: www.trm.co.il**

הפרים שתכליתם להגיע לבנק של 40,000 קשיות, נותנים את זרמתם בארבע קפיצות שבועיות - פעמיים בשבוע, כשבכל יום הפר קופץ פעמיים.

בטבלה 1 רואים שהתכנון לארבע קפיצות שבועיות התבטא ב-16-18 ימי הקפצה חודשיים עם 28 מירוקים ליום. חלק ממירוקים אלו, הם תוצאה של שתי קפיצות של הפר באותו יום.

מספר המנות שיוצרו בשנת 2008 היה בכ-3% פחות, לעומת שנת 2007 וזאת בשל דגש על קפיצות שעיקרן לפרים צעירים ופרים לבנקים. פרי הלוח נמצאים במרבית הזמן עם בנק, מספיק גדול, שאינו מצריך איסוף זרמה שוטף.

אחוזי הפסילה מושפעים, בעיקר מכניסה חודשית של פרים צעירים למערכת ההקפצה. זרמתם נפסלת, בתחילת איסוף הזרמה, באחוזים גבוהים, עד שהפר מתרגל לשיטת האיסוף ולסביבת ממשק ההקפצה. כמובן, שגם לעונת השנה יש השפעה, ובקנין נפסלות, על פי רוב, יותר זרמות של כלל הפרים הקופצים, לעומת עונת החורף.

בניסויי פוריות בשדה, הוכח מספר פעמים, שפוריות זרמת הפרים אינה משתנה בין העונות, עובדה המעידה על קריטריונים של פסילה ואיכות זרמה טובים, שיוצאים מהמעבדה לשטח.

### אחוז השימוש בפרים צעירים, בכל המשקים בביקורת החלב, עומד על 20.4% ואילו אחוז השימוש של פרים צעירים מבטיחים היה 6.6%. אם נחבר את כלל ההזרעות של הצעירים, אחוז השימוש עומד על 27%

#### סיכום

כלל ההזרעות, ללא פסילות, שבוצעו ע"י חברת שיאון בשנת 2008 היו כ-366,000 (טבלה 2). מרבית ההזרעות היו בגזע ההולשטיין, ועיקרן בזרמת פרים ישראליים. כמות ההזרעות של פרי הבשר הושפעה רבות מהחלטות הרפתנים לייצר חלב, לאורך זמן, מעדר גדול יותר. להערכתנו, השנה יגדלו ההזרעות של גזעי הבשר ויגיעו לתחום שבין 5%-10%. כלל ההזרעות של הגזעים האחרים נמוך מאוד, פחות מ-2%.

במשך השנה נבחנו 52 פרים צעירים + 15 פרים צעירים מבטיחים. פרים אלו היו בני ל-24 אבות שונים שממוצע ההזרעות לכלל הפרים הללו היה 1,271. האבות הנפוצים בשנת 2008 מוצגים בטבלה 3.

אחוז השימוש בפרים צעירים, בכל המשקים בביקורת החלב, עומד על 20.4% ואילו אחוז השימוש של פרים צעירים מבטיחים היה 6.6%. אם נחבר את כלל ההזרעות של הצעירים, אחוז השימוש עומד על 27%.

איור 1: הזרעות ראשונות בין השנים 2007-2008



**טבלה 1. איסוף הזרמה במעבדה של שיאון לשנת 2008**

| חודש    | הקפצה      |            |         |              | מעבדה      |            |             |            |
|---------|------------|------------|---------|--------------|------------|------------|-------------|------------|
|         | מספר       | מספר פריים | מספר    | ממוצע        | ייצור      |            | אחוז פסילות |            |
|         | ימיי הקפצה |            | מירוקים | מירוקים ליום | ייצור מנות | אישור מנות | טרי         | אחרי הקפאה |
| ינואר   | 17         | 403        | 513     | 30           | 116,110    | 114,456    | 2.7         | 2.1        |
| פברואר  | 17         | 307        | 408     | 24           | 95,008     | 91,936     | 2.7         | 3.1        |
| מרץ     | 18         | 299        | 400     | 22           | 90,619     | 89,420     | 5.8         | 1.4        |
| אפריל   | 16         | 347        | 433     | 27           | 108,608    | 105,311    | 2.5         | 3.0        |
| מאי     | 17         | 389        | 501     | 29           | 117,633    | 116,772    | 3.4         | 0.9        |
| יוני    | 17         | 354        | 459     | 27           | 103,444    | 101,019    | 3.5         | 1.7        |
| יולי    | 18         | 418        | 544     | 30           | 119,302    | 116,493    | 5.9         | 2.2        |
| אוגוסט  | 17         | 412        | 536     | 32           | 119,201    | 115,696    | 5.0         | 2.5        |
| ספטמבר  | 16         | 362        | 475     | 30           | 100,287    | 95,601     | 5.7         | 4.9        |
| אוקטובר | 13         | 324        | 407     | 31           | 78,398     | 74,657     | 4.7         | 5.5        |
| נובמבר  | 17         | 422        | 532     | 31           | 114,887    | 112,085    | 4.5         | 2.0        |
| דצמבר   | 17         | 348        | 429     | 25           | 103,772    | 100,276    | 5.4         | 2.7        |
| סה"כ    | 200        | 4,385      | 5,637   | 28           | 1,267,269  | 1,233,722  | 4.3         | 2.7        |

**טבלה 2. כלל ההזרעות, ללא פסילות, של חברת שיאון לשנת 2008**

| פריים    | סה"כ הזרעות | אחוז מכלל ההזרעות |
|----------|-------------|-------------------|
| הולשטיין | 359,605     | 95.9              |
| בשר      | 9,681       | 2.6               |
| NRF      | 4,967       | 1.3               |
| אחרים    | 618         | 0.2               |

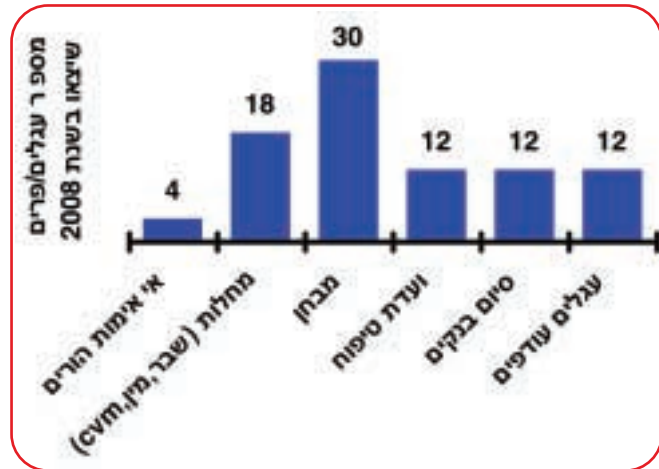
**טבלה 3. אבות עם מספר העגלים הרב ביותר לשנת 2008**

| אבות נפוצים לעגלים לשנת 2008 |    |      |      |       |       |       |            |
|------------------------------|----|------|------|-------|-------|-------|------------|
| מס'                          | אס | פטור | קנבס | מריון | מסקול | לאודן | שוטל ג'סטס |
| 4                            | 8  | 8    | 7    | 5     | 5     | 5     | 4          |

**אחוזי הפסילה מושפעים, בעיקר מכניסה חודשית של פריים צעירים למערכת ההקפצה. זרמתם נפסלת, בתחילת איסוף הזרמה, באחוזים גבוהים, עד שהפר מתרגל לשיטת האיסוף ולסביבת ממשק ההקפצה**

במשך השנה, התכנסה ועדת "מעניינים מומלצים" ל-4 פגישות שבהן דנה ב-415 פרות עתודות. בפגישות אלו אותרו 216 פרות אשר תאריך הלידה היה בסמוך לתאריך הוועדה. מלידות אלו, הובאו לוועדת טיפוח כ-80 הצעות ומהן, אושרו ונקלטו במערך הגידול והפרייה בשיאון, 54 עגלים.

**איור 2**



איור 2 מסביר את סיבות היציאה בשנת 2008.

סיבות היציאה הן מגוונות:

1. אי אימות - כל עגל נבדק בבדיקה גנטית מול האם והאב. אם אחד מהם אינו מתאים, העגל נפסל. כמוכן, כאשר אם העגל אינה מתאימה לאביה, העגל נפסל.
2. מחלות - עיקר המחלות הן CVM. עגל, שסיבת היציאה שלו היא נשאות לגן של המחלה הגנטית CVM, אינו נכנס למערך הקליטה בשיאון ונשאר במשק האם.
3. מבחן - הפר נמצא במבחן מספיק מהימן להחלטה על הוצאתו, בשל ערכי חמ"מ נמוכים.
4. ועדות טיפוח - עגלים שנקלטו כבר למערך הגידול בשיאון ואינם עומדים בקריטריונים של ועדת טיפוח.
5. סיום בנק - עגלים שסיימו בנק של 40,000 מנות זרע.
6. עודפים - עגלים שיוצאים משום שאחיהם טובים יותר באותו בית אב. ■